

Asia: VN/14593/2020

Hallituksen esitys työ- ja elinkeinohallinnon asiakastietojen käsittelyä ja palvelualustaa koskevaksi lainsäädännöksi

1. Esitysluonnoksen vaikutusten arviointi

- Millaisia vaikutuksia esitetyillä muutoksilla ennakoitte olevan toimintaanne?
- Onko esityksessä tunnistettu teidän toimintanne kannalta merkittävät vaikutukset?

Millaisia vaikutuksia esitetyillä muutoksilla ennakoitte olevan toimintaanne?

Uusi tietojärjestelmä ja palvelualusta TE-palvelujen tuottamiseen on ehdottoman tarpeellinen ja hyvin rakennettuna varmasti parantaa palvelujen vaikuttavuutta ja tehostaa toimintaan. Nykyinen järjestelmä on auttamattomasti vanhentunut ja sen korvaaminen modernimmalla ja teknisesti laadukkaammalla on koettu välttämättömäksi jo pitkään.

Onko esityksessä tunnistettu teidän toimintanne kannalta merkittävät vaikutukset?

Pääsääntöisesti kyllä

2. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta

2.1

1 luku Yleiset säännökset

Pääsääntöisesti teknisiä muutoksia, joihin ei lausuttavaa

2.2

2 luku Työnhakija

Pääsääntöisesti teknisiä muutoksia, joihin ei lausuttavaa

2.3

3 luku Työnvälitys

Pääsääntöisesti teknisiä muutoksia, joihin ei lausuttavaa

2.4.

12 luku Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö

Pääsääntöisesti teknisiä muutoksia, joihin ei lausuttavaa

2.5.

13 luku Asiakastietojen käsittely

Pääsääntöisesti teknisiä muutoksia, joihin ei lausuttavaa

2.6

13 a luku Palvelualusta

Käyttöoikeuden lisääminen palveluntuottajille (13 luku 7§) on suuri muutos nykyiseen verrattuna. Esityksellä on hyvät ja huonot puolensa. Sillä voidaan säästää päällekkäistä kirjaus- ja tallennustyötä ja siten tehostaa toimintaa. Osaamisen ja tietojen oikeellisuuden varmistaminen kuitenkin herättää hieman huolta käytännössä. Nämä ja muut seikat huomioiden esitetyllä on kuitenkin lähtökohtaisesti positiivista kehitystä suhteessa nykytilanteeseen.

Luvussa myös esitetään säädettäväksi asiakastietojen käsittelystä siten, että jatkossa tiedonsaantikynnys asiakastiedoista ei määrity välttämättömyyden vaan tarpeellisuuden mukaan. Muutoksen mahdollistaa säännöksessä tehty erittely tiedoista, joita säädös koskee, kuten esityksessä perusteellisesti eritellään. Muutos antaa viranomaiselle nykytilannetta yksinkertaisemman roolin ja tehtävän todeta tiedonsaantioikeuden tila ja näin ollen muutos voi hyvinkin sujuvoittaa jatkossa viranomaistyötä työvoimapalveluissa. Asiakastietojen tiedonkulku valtion työvoimaviranomaisen ja kunnan viranomaisen on ollut pitkään yhteistyön ”kivi kengässä”, koska nykyisen lainsäädännön välttämättömyysperiaate tiedonkulun perusteena ei ole juuri antanut mahdollisuuksia minkäänlaiselle tietojenvaihdolle ilman asiakkaan eri suostumusta. Esitys tarttuu juuri tähän epäkohtaan ja sen seuraukset voivat olla hyvinkin merkityksellisiä viranomaisyhteistyön jatkokehittämisen kannalta.

2.7

14 luku Muutoksenhaku

Pääsääntöisesti teknisiä muutoksia, joihin ei lausuttavaa

3. Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta

3.1. Huomionne koskien työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 14 ja 18 §:ään ehdotettavia muutoksia? (2. lakiehdotus)

Kyseessä on erittäin tärkeä ja oikea muutos. Se, että kunnat ovat jatkossa omien asiakkaidensa osalta rekisterinpitäjiä, selkeyttää huomattavasti tietosuojaan liittyvien asioiden selvittämistä ja vastuukysymyksiä.

4. Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta

4.1 Huomionne koskien työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettuun lakiin ehdotettavia muutoksia? (3. lakiehdotus)

TYPPI-järjestelmä on tarkoitettu kuntien ja TE-palveluiden yhteistyön tehostamiseksi monialaisessa, vaikeasti työllistyvien palvelussa. Valitettavasti sitä käytetään liian tehottomasti. Asiassa on hyvä kuulla TYP –johtajien näkemyksiä. Koska tulevaisuuteen on suunnitelmia työvoimapalvelujen siirrosta kunnille ja sote –palvelujen eriyttämistä pois kunnilta, pitäisi huomioida tietoteknisten järjestelmien linkittäminen ja kyky keskustella keskenään. Käytännön asiakastyössä on turhauttavaa ja asiakaspalveluaikaa vievää kirjata samoja asioita usealle eri tietopohjalle.

5. Muut huomiot

5.1 Mahdolliset muut huomionne ehdotetusta sääntelystä ja esityksestä?

Lausuttavassa materiaalissa on kiitettävällä tavalla määritelty ja kuvattu erityisesti profilointia asiakastietojen perusteella sekä tämän mahdollistavien algoritmien toimintaa. Esityksessä profilointiin perustuvat toiminnot uudella palvelualustalla perustuvat aina asiakkaan suostumukseen, eikä niistä koidu asiakkaalle oikeusvaikutuksia. Tästä huolimatta näin perusteellinen profiloinnin kuvaus on kannatettavaa, koska tekoälypohjaiset kohtaanto-toiminnallisuudet tulevat vääjäämättä sisältymään yhä enemmän erilaisiin työllisyyspalvelujen alustoihin.

Esitetyllä palvelualustalla voi olla sellaisia TE-toimistojen nykyiseen työnvälitykseen tehtäviä vaikutuksia, jotka eivät näy lainkaan TE-asiantuntijoiden työkuormassa mutta nimenomaan parantavat niiden asiakkaiden työllistymistä, jotka yleisimmin työllistyvät jo nyt ilman työnvälityspalvelua. Vastatessaan näiden asiakkaiden tarpeisiin ja tarjoten mm. toimivan käyttöliittymän, joka houkuttelee työnantajia entistä enemmän TE-palvelujen piiriin, saattaa näiden asiakkaiden työllistyminen nopeutua nykyisestäään. Palvelualustan onnistuessaan tavoitteessaan myös esityksessä kuvatun välillisen työllistymisvaikutuksen rooli voi olla kohtaannon kannalta positiivisena ilmiönä myös tässä esitettyä merkittävämpi.

Yhdenvertaisuustavoitteiden näkökulmasta voidaan kiittää alustalle esitettävää anonyymien työnhakuprofiilien luomismahdollisuutta. Sellaisten työnhakuvälineiden mahdollistaminen, jossa henkilön nimi, sukupuoli ja/tai ikä eivät ole nähtävissä, voi olla rekrytointisyrjinnän kitkemisen kannalta merkittävä esitys.

Virta Tatu
Varsinais-Suomen TE-toimisto